

Chíram, stavitel Šalomounova chrámu

Z díla Rudolfa Steinera vybral Radomil Hradil

Rudolf Steiner začíná o Christianu Rosenkreutzovi hovořit záhy po začátku 20. století, tedy po zahájení své esoterní přednáškové působnosti. V listopadu roku 1904 vysvětluje v Berlíně svým esoterním žákům nejen spojitost mezi Christianem Rosenkreutzem a stavitelem Šalomounova chrámu Chíramem, ale i hrabětem de Saint Germain; rozklenul tak před námi celý ten mohutný oblouk sahající od 10. století před Kristem až do 18. století, v němž žil a působil hrabě de Saint Germain.

Legenda o stavbě chrámu krále Šalomouna

[...] Na počátku 15. století se v Evropě objevila osobnost, jež byla v Orientu zasvěcena do jistých tajemství. Byl to Christian Rosenkreutz. Dříve než jeho tehdejší inkarnace dospěla ke konci, zasvětil Christian Rosenkreutz určitý počet osobností (který sotva překročil počet deseti) do předmětu, do něž byl sám zasvěcen; zasvětil je do něj natolik, nakolik to tenkrát bylo v případě Evropanů možné. Toto malé bratrstvo, které se nazývalo bratrstvem růžového kříže, *Fraternitas rosae crucis*, vyneslo prostřednictvím bratrstva více zevního do světa jistý mýtus.

Christian Rosenkreutz sám tenkrát v nejhlubším nitru mystérií růžového kříže vyložil jistá tajemství, jež dokázali vnímat jen lidé, kteří prošli náležitou přípravou. Ale, jak říkám, v onom malém bratrstvu jich nebylo více než deset; to byli skutečně zasvěcení rosikruciani. To, co učil Christian Rosenkreutz, nemohlo být sděleno mnoha lidem; bylo to však potom oděno do podoby určitého mýtu. Od svého prvního založení na počátku 15. století se tento mýtus v bratrstvech mnohokrát vyprávěl a interpretoval. Vyprávěl se ve větším okruhu, interpretoval však jen v užším kruhu, těm, kdo k tomu byli zralí.

Tento mýtus měl zhruba následující obsah:

Byla doba, kdy jeden z Elohim stvořil člověka; jednoho člověka, jehož nazval Eva. S Evou se spojil Elohim sám a Eva porodila Kaina.

Nato stvořil Elohim Jahve neboli Jehova Adama. Adam se rovněž spojil s Evou a z tohoto sňatku vzešel Ábel.

U Kaina se tedy jedná o přímého syna Božího, u Ábela o potomka Adama, stvořeného jako člověk, a Evy. Mýtus ovšem pokračuje.

Obětiny, které Ábel přinesl bohu Jahvovi, byly bohu příjemné. Kainovy obětiny však ne, neboť Kain nepovstal z přímého nařízení Jahva. V důsledku toho spáchal Kain bratrovraždu. Zabil Ábela, a byl proto vyloučen ze spolku s Jahvem. Odešel do dalekých krajů a stal se tam praotcem svého vlastního rodu.

Adam se opět spojil s Evou a jako náhrada Ábela se narodil Šét, který se objevuje i v Bibli. Tak povstala dvě lidská pokolení: první, Kainovo pokolení pocházelo z Evy a jednoho z Elohim; druhé pocházelo z pouhých lidí, kteří se spojili z Jahvova příkazu.

Z Kainova pokolení pocházejí všichni, kdo na Zemi uvedli v život umění a vědy, například Metúšáel, jenž vynalezl písmo, písmo tau, a Túbal-kain, který učil zpracování rudy a železa. V této linii, která pocházela přímo od jednoho z Elohim, tak vzniklo lidstvo, jež se vzdělávalo v uměních a vědách.

Z tohoto pokolení Kainova vzešel také Chíram. Chíram byl dědicem veškerého vědění, umění a techniky, které v průběhu generací nashromáždili Kainovi synové. Chíram byl tím nejvýznamnějším stavebním umělcem, jakého si lze představit.

Z druhé linie, z pokolení Šétova, pocházel Šalomoun, který se vyznačoval vším, co pocházelo od Jahva neboli Jehovy. Byl nadán moudrostí světa, vším, co může poskytovat klidná, jasná, uvážlivá moudrost Jahvových synů. To byla jedna moudrost, moudrost, kterou lze sice vyjádřit slovy, která člověku proniká hluboko do srdce a dokáže ho povznést, nikoli však moudrost, která by dokázala postihnout bezprostřední objekt a vytvořit něco skutečného v podobě techniky, umění a vědy. Byla to moudrost, jež je bezprostředním inspirovaným darem Boha, nikoli moudrost zdola vypracovaná, vyvěrající z lidské vášně, z lidského chtění. Ta se nacházela u synů Kainových, u těch, kdož pocházeli přímo od druhého z Elohim. To byli oni usilovně pracující dělníci, kteří se všeho chtěli dopracovat sami.

Jednou se Šalomoun rozhodl, že postaví chrám. Jako stavitele povolal potomka synů Kainových Chírama. Bylo to v době, kdy Bilkis, královna ze Sáby, přibyla do Jeruzaléma, neboť se doslechla o moudrém Šalomounovi. A když dorazila, byla vskutku okouzlena vznešenou, jasnou moudrostí a krásou Šalomounovou. Šalomoun se o ni ucházel a získal též její svolení. Tu slyšela královna ze Sáby také o stavbě chrámu a zatoužila poznat stavitele Chírama. Když ho spatřila, učinil na ni pouhý jeho pohled nesmírný dojem a zcela ji uhranul.

Mezi Chíramem a moudrým Šalomounem ovšem vyvstalo cosi jako nálada žárlivosti. Důsledkem bylo, že Šalomoun by byl rád učinil něco proti Chíramovi; aby však mohl být chrám dostavěn, byl nucen si Chírama ponechat.

Železné moře a zlatý trojúhelník

Pak se stalo toto: Chrám byl až do zcela určitého stupně hotov. Chyběla jen jedna věc, která měla být mistrovským dílem Chíramovým: železné moře. Toto Chíramovo mistrovské dílo mělo znázorňovat oceán, odlitý z kovu, a mělo být ozdobou chrámu. Chíram úžasným způsobem připravil všechny směsi rud i vše, čeho bylo třeba k odlití. Do díla se však pustili tři tovaryši, které Chíram při stavbě chrámu neuznal za způsobilé k tomu, aby byli jmenováni mistry. Přisahal mu proto pomstu a vytvoření železného moře chtěli zabránit. Jeden Chíramův přítel, který se o tom dozvěděl, oznámil tento plán tovaryšů Šalomounovi, aby ho zhatil. Šalomoun však ze žárlivosti k Chíramovi ponechal celé věci volný průběh, protože chtěl Chírama zničit. Následkem toho se stalo, že Chíram musel přihlížet, jak se celá litina rozpadla na prach, protože tři tovaryši do hmoty přidali nepatřičnou látku. Přilítím vody se ještě pokusil vzpěněné moře uhasit, ale tím se vše jen zhoršilo. Když už si skoro začínal nad dílem zoufat, zjevil se mu samotný Túbal-kain, jeden z jeho předků. Ten mu pravil, že se má klidně vrhnout do ohně, že mu oheň nemůže ublížit. Chíram to učinil a dostal se až do středu Země. Túbal-kain ho přivedl ke Kainovi, který zde byl ve stavu prapůvodního božství. Nato byl Chíram zasvěcen do tajemství stvoření ohně, do tajemství lití kovu atd. Od Túbal-kaina ještě obdržel kladívko a zlatý trojúhelník, který má nosit na krku. Pak se vrátil a dokázal železné moře skutečně vytvořit a litinu opět uvést do pořádku.

Nato získává Chíram ruku královny ze Sáby. Jeden ze tří tovaryšů jej ale přepadne a zabije. Dříve než zemře, podaří se však ještě Chíramovi vhodit zlatý trojúhelník do studny. Když se zjistí, že Chíram tu není, začnou po něm pátrat. Šalomoun sám se vyleká a chce věci přijít na kloub. Panuje obava, že by tři tovaryši mohli vyzradit staré mistrovské slovo, a je proto domluveno nové. Když Chírama najdou, dokáže říci ještě několik slov. Praví: Túbalkain mi přislíbil, že budu mít syna, jenž bude mít mnoho synů, kteří zabydlí zemi a dokončí mé dílo, stavbu chrámu. - Pak ještě označí místo,

kde najdou zlatý trojúhelník. Trojúhelník je přenesen k železnému moři a obé je pak uchováno na zvláštním, nejsvětějším místě chrámu. Najít je mohou jen ti, kdož porozumí, co celá tato Chrátová legenda, tedy legenda o chrámu krále Šalomouna a jeho staviteli Chíramovi, znamená.

Nuže, přejdeme nyní od legendy samotné k její interpretaci.

Interpretace Chrátové legendy

Tato legenda podává osud třetí, čtvrté a páté podrasy naší páté kořenové rasy. Chrát je chrámem tajných bratrstev, respektive tím, co staví celé lidstvo čtvrté a páté podrasy, a tím nejsvětějším místem je místo pobytu tajných bratrstev. Ta vědí, co železné moře a zlatý trojúhelník znamenají.

Máme tedy co dělat se dvěma lidskými pokoleními: s pokolením, které, reprezentováno Šalomounem, vlastní božskou moudrost, a s pokolením Kainovým, pokolením Kainových potomků, kteří rozumějí ohni a dovedou s ním zacházet. Tento oheň není fyzickým ohněm, nýbrž je v astrálním prostoru žhnoucím ohněm vášni, pudů a žádostí.

Kdo ovšem jsou Kainovi synové? Kainovi synové jsou - tedy ve smyslu této legendy - syny oněch Elohim, kteří ze třídy Elohim během měsíční epochy poněkud zaostali. V měsíční epoše máme co dělat s kárnou. Tato káma neboli oheň byla tenkrát proniknuta moudrostí. Byly tu dva druhy Elohim. Jedni nezůstali stát u sňatku moudrosti s ohněm; šli dál. A když formovali člověka, nebyli již proniknuti vášněmi, takže ho vybavili klidnou, uvážlivou moudrostí. To je ono vlastní jahvovské či jehovovské náboženství, moudrost, jež byla zcela prostá vášní. Ti druzí Elohim, u nichž byla dosud moudrost spjata s ohněm měsíčního období, jsou těmi, kdo stvořili syny Kainovy.

V synech Šétových máme proto nábožensky zaměřené lidi s uvážlivou moudrostí a v synech Kainových ty, kdo v sobě mají impulzivnost, kdo se dokážou rozohnit a nadchnout pro moudrost. Tato dvě pokolení tvoří ve všech rasách, po všechny časy. Z vášně synů Kainových vzešla všechna umění a vědy, z proudu Ábela a Šéta všechna uvážlivá zbožnost a moudrost, postrádající nadšení.

Tyto dva typy tu vždy byly, což trvalo až do čtvrté podrasy naší kořenové rasy.

Pak došlo k založení křesťanství. Tím se dřívější zbožnost, která byla pouhou zbožností shora, stala zbožností, jež byla zcela prostá káma. Byla ponořena do živlu, který na Zemi přišel skrze Krista. Kristus není pouze moudrost, je to inkarnovaná láska: vznešená božská káma, která je zároveň buddhi; čirá proudící káma, která nechce nic pro sebe, nýbrž všechnu vášně v nekonečné oddanosti směřuje ven, je obrácenou kárnou. Buddhi je obrácená káma.

Tím se v rámci typu lidí, kteří jsou zbožní, v rámci synů moudrosti připravuje vyšší zbožnost, která již ovšem dokáže být nadšená. To je křesťanská zbožnost. Její základy jsou nejprve položeny ve čtvrté podrase páté kořenové rasy. Celý tento proud však dosud není schopen spojit se se syny Kainovými. Zatím jsou ještě protivníky. Kdyby se totiž křesťanství bezvýhradně a rychle zmocnilo všech lidí, dokázalo by je sice naplnit láskou, avšak jednotlivé lidské srdce, individuální lidské srdce by u toho nebylo. Nebyla by to svobodná zbožnost, nebylo by to zrození Krista v sobě samém jakožto bratra, nýbrž pouze jakožto pána. K tomu musí ještě v průběhu celé páté podrasy působit Kainovi synové. Působí ve svých zasvěcencích a staví chrám lidstva, zbudovaný ze světského umění a světské vědy.

Varování hraběte de Saint Germain

Vidíme tedy, jak se během čtvrté a páté podrasy víc a víc rozvíjí světský prvek, jak celý světově-historický vývoj vstupuje na fyzickou pláň. Se světským prvkem materialismu se rozvíjí také to, co má osobní

ráz, egoismus, který vede k boji všech proti všem. I když křesťanství bylo zde, bylo jistým způsobem přece jen tajemstvím malého počtu lidí. Způsobilo však, že lidé během čtvrté a páté podrasy pochopili: Všichni jsou si před Bohem rovni. To je křesťanská zásada. Lidé tomu však nemohou úplně porozumět, dokud jsou zajatí v materialismu a egoismu.

Francouzská revoluce pak ve světském smyslu uskutečnila důsledek křesťanského učení. Spirituální křesťanské učení o tom, že všichni lidé jsou si před Bohem rovni, bylo francouzskou revolucí přeneseno do podoby čistě světského učení: Všichni jsou si zde rovni. Nová doba to ještě víc přenesla do fyzické oblasti.

Před francouzskou revolucí se u jedné z dvorních dam královny Marie Antoinetty, u madame d'Adhémar, objevila osobnost, která všechny důležité scény revoluce předpověděla, aby před nimi varovala.³ Byl to hrabě de Saint Germain, tatáž osobnost, jež v dřívější inkarnaci založila řád růžového kříže. Hrabě de Saint Germain tenkrát zastával stanovisko, že je třeba vést lidi od světské kultury k pravé kultuře křesťanství klidným způsobem. Světské mocnosti si však chtěly svobodu vydobýt útokem, hmotným způsobem. Hrabě de Saint Germain sice považoval revoluci za nutný důsledek, nicméně před ní varoval. On, Christian Rosenkreutz, v inkarnaci z 18. století, jako strážce nejniternějšího tajemství železného moře a svátého zlatého trojúhelníka, vystoupil se svým varováním: Lidstvo by se mělo vyvíjet pozvolna. Nicméně viděl, co se stane.

To je vývoj, kterým při pohledu zevnitř prochází lidstvo během čtvrté a páté podrasy naší kořenové rasy. Stavba lidské kultury, onen velký chrám krále Šalomouna, byla postavena. Ale to, co ho má vlastně korunovat, musí zatím zůstat tajemstvím. To může postavit jen zasvěcenec. Tento zasvěcenec byl nepochopen, zrazen a zabit. Tajemství ještě nemůže být odhaleno. Zůstává tajemstvím několika málo [zasvěcenců] křesťanství. Spočívá uzamčeno v litině železného moře a svátého trojúhelníka. Není to žádné jiné tajemství než tajemství Christiana Rosenkreutze, který byl před Kristem vtělen ve velmi vysoké inkarnaci a učinil tenkrát jeden pozoruhodný výrok.

Dovolte, abych ještě několika slovy vykreslil scénu, kdy Christian Rosenkreutz před francouzskou revolucí opět pronesl tento výrok.

Pravil: Kdo seje vítr, sklízí bouři. - Toto pravil již tenkrát, ještě než to řekl a zapsal Ozeáš. Tato slova pocházejí od Christiana Rosenkreutze.

Výrok „Kdo seje vítr, sklízí bouři“ představuje motto čtvrté a páté podrasy naší kořenové rasy a znamená: Osvobodíte člověka, s touto vaší svobodou se spojí inkarnované buddhi samotné a učiní lidi rovnými před Bohem. Avšak duch (vítr znamená duch = *ruach*) se nejprve stane bouří (boj všech proti všem).

Křesťanství kříže ovinutého růžemi

Křesťanství se nejprve stalo křesťanstvím kříže, které ve svém vývoji muselo projít ryze světskou sférou, fyzickou plání. Nebylo tomu tak od počátku, že by symbolem křesťanství byl Kristus na kříži. Když se ale křesťanství stávalo víc a víc politikou, stal se symbolem ukřižovaný syn Boží, trpící na kříži světového těla. Takto tomu navenek zůstane po celý zbytek čtvrté a dále během páté podrasy.

Zprvu je křesťanství vázáno na ryze materiální kulturu čtvrté a páté podrasy a jen mezitím [?] existuje vlastní křesťanství budoucnosti, které zná tajemství železného moře a zlatého trojúhelníka. Toto křesťanství má jiný symbol; již ne ukřižovaného Syna Božího, nýbrž kříž ovinutý růžemi. Ten se stane symbolem nového křesťanství šesté podrasy. Toto křesťanství šesté podrasy vzejde z mystéria bratrstva růžového kříže a bude znát železné moře a zlatý trojúhelník.

Chíram je reprezentantem zasvěcenců ze synů Kainových čtvrté a páté podrasy. Královna ze Sáby (každá ženská postava znamená v esoterní řeči duši) je duše lidstva, jež se musí rozhodnout mezi

uvážlivou zbožností, která si však nepodmaňuje Zemi, a moudrostí, která si Zemi podmaňuje, to znamená moudrostí spojenou se Zemí překonáním vášní. Je reprezentantkou pravé lidské duše, která stojí uprostřed mezi Chíramem a Šalomounem a spojuje se s Chíramem ve čtvrté a páté podrase, protože on ještě staví chrám.

Železné moře je litina, která vzniká, smíchá-li se náležitým způsobem voda s kovem. Tři tovaryši to udělají špatně a litina je zničena. Díky tomu, že Túbál-kain Chíramovi odhalí mystéria ohně, je však Chíram schopen správně spojit vodu a oheň. Tím vznikne železné moře. Takové je tajemství rosikrucianů. Vznikne, když se voda klidné moudrosti spojí s ohněm astrálního prostoru, s ohněm vášně. Tím musí nastat spojení, které je „železné“, které může být neseno do následujících epoch, připojí-li se k tomu tajemství svátého zlatého trojúhelníka, tajemství atma-buddhi-manas. Tento trojúhelník, se vším, co s sebou přinese, bude obsahem obnoveného křesťanství šesté podrasy. To je připravováno rosikruciany; poté bude to, co je symbolizováno v železném moři, spojené s poznáním reinkarnace a karmy. To je nové okultní učení, jež bude opět včleněno do křesťanství. Atma-buddhi-manas, vyšší Já, to je ono tajemství, jež bude vyjeveno, až k tomu bude šestá podrasa zralá. Pak už tu Christian Rosenkreutz nebude muset být jako ten, kdo varuje, a všechno, co znamenalo na vnější pláni boj, nalezne mír skrze železné moře a skrze svátý zlatý trojúhelník.

Takový je chod světových dějin do budoucích časů. To, co Christian Rosenkreutz se svou Chrátovou legendou nechal pomoci bratrstev vnést do světa, je tím, co si dali za úkol rosikruciani: neučit pouze religiozنى zbožnosti, ale také vnější vědě; avšak nepoznávat jen vnější svět, ale také spirituální síly a z obou stran vstupovat do šestého kola.

V předchozím textu líčí Rudolf Steiner Chrátovou legendu a i v její interpretaci ponechává otevřenou otázku, zda je třeba brát Chírama jako reálně žijící postavu a zda šlo skutečně o ranou inkarnaci individuality, jež později přichází na svět jako Christian Rosenkreutz. Jasnou odpověď dává v instrukční hodině pro své berlínské esoterní žáky v dubnu roku 1908, jak se dochovala v zápiscích účastníků. Kromě toho se zde také dozvídáme o další inkarnaci Chírama, již byl Lazar-Jan.

Chíram Abiff a jeho pozdější zasvěcení Ježíšem Kristem

[...] Velikonoce jsou situovány do této doby nejen proto, že pak máme začátek jara, ale má to ještě mnohem hlubší význam. V dávných dobách žilo v lidech skupinové, kmenové Já. V zasvěcencích

(Mojžíš, Hermés, Buddha, Krišna, Zarathuštra) se zrcadlilo vědomí celého kmene. Když byli zasvěcováni, byli svým éterným tělem mimo tělo fyzické a zřeli bytost celého kmene. To, co zřeli, pak při návratu ustanovili v zákonu, který dali svému lidu. Tím se stali odpovědnými za hříchy spáchané proti tomuto zákonu a museli se ve svém národu inkarnovat tak dlouho, než byla jeho karma odčiněna. Tak tomu bylo pro všechny zasvěcence před Kristem, jimž se zjevení dostávalo z nitra při zasvěcovacím spánku. K tomuto druhu zasvěcenců patřil Šalomoun, který byl z pokolení Ábela a Šéta. U těchto dávných zasvěcenců se během zasvěcení skupinová duše národa spojila s jejich éterným tělem a poté v nich také žila. Proto museli všichni projít mnoha inkarnacemi.

Těmi, kdo v dávných dobách nebyli zasvěcenci a nepatřili ani k národu, kterému se skrze tyto zasvěcence dostávalo zjevení, kdo žili rozptýleně a kdo museli poznání sbírat sami ve fyzickém světě, byli synové Kainovi. Jedním z nich byl Chíram Abiff, který v životě ve fyzickém těle nashromáždil poznání a pozvedl ho až na úroveň moudrosti. Svou moudrost vyjádřil ve stavbě chrámu. Nebyl to Bůh z nitra, kdo mu moudrost zjevil, jako to činil u pokolení synů Ábela a Šéta; bylo to poznání vydobyté ve fyzickém bytí. Zasvěcenci z rodu Ábela a Šéta se nacházeli pod vlivem Jehovovým. V utlumeném vědomí se jim dostávalo vyššího vědění, pod vlivem měsíčního božstva (Jahva).

Chíram Abiff se tehdy dostal až na hranici iniciace. Zasvěcen však byl až později. K tomu muselo

přijít na Zemi duchovní Slunce. To sestoupilo na fyzickou pláň v Kristu. Jen on mohl Chírama Abiffa zasvětit. Při zasvěcování ho muselo ozářit jasné [duchovní] Slunce. Byl Lazarem, jenž se po vzkříšení jmenoval Jan. Byl zasvěcen Ježíšem Kristem. To, co si Chíram Abiff vydobyl životem ve fyzickém světě, muselo zůstat. Důležitost měl získat nikoli život skupiny, nýbrž každá jednotlivá inkarnace. Každá jednotlivá inkarnace měla připojit list ke knize života, list, jehož obsah si člověk odnášel s sebou do duchovního světa, něco, co zůstalo, co už nemohlo pominout, nýbrž co mělo zůstat po všechen budoucí čas. To představuje Chíram Abiff. [...]

Než se uskutečnilo toto zasvěcení Chírama Abiffa Ježíšem Kristem, muselo se nejprve objevit duchovní Slunce, Slunce na jaře, a starý princip musel ustoupit. Slunce muselo nejprve svým světlem ozářit úplný Měsíc, pak teprve mohl následovat den zmrtvýchvstání. Kristus přinesl nový princip namísto starého principu Jehovy. Proto ho farizeové, zastánci starého principu, nenáviděli. A když poznali, že zastupuje to nové, že přinesl nové zasvěcení, snažili se ho po vzkříšení Lazara zabít. („Ten člověk činí mnohá znamení.“)

V Ježíši Kristu se s Ježíšovými těly spojila duše celého lidstva. Kristus byl jen jednou inkarnován v těle. Přejde znovu, ale ne již ve [fyzickém] těle, nýbrž teprve tehdy, až ho lidstvo pozná v éterném těle. [.. ,]